

Riktlinjer avseende terapeutiska måltider inom äldreomsorgen i Arvidsjaurs kommun

När personal sitter ner tillsammans med den/de som ska äta blir måltidssituationen vanligen lugnare, och personalen kan i de flesta fall tillgodose behovet av stöd, trygghet och träning på detta sätt, d.v.s. utan att själva inta någon mat. Detta kan exempelvis gälla för personer som relaterat till stroke, Parkinsons sjukdom eller annat funktionshinder upplever sväljsvårigheter som medför rädsla för att svälja fel och kvävas, samt för demenshandikappade som inte längre kan upprätthålla sociala konventioner under måltiden utan exempelvis äter från bordsgrannens tallrik. Vid demens och/eller grav Parkinsons sjukdom kan den enskilde behöva hjälp att komma igång med ätandet, och skulle teoretiskt sett klara sedan av att inta måltiden själv, men om personen som bistått med "igångsättning" lämnar bordet eller gör något annat kan detta störa det automatiska ätandet så att detta avbryts, varpå personen behöver hjälp att komma igång igen. I dessa situationer kan en personal således behöva sitta ner med den enskilde under hela måltiden.

Det finns dock situationer när det inte är tillräckligt att personal sitter ner utan att äta, exempelvis om en person pga demenshandikapp inte tillåter sig att äta om inte personalen sitter ner och äter samtidigt och av samma mat, eller när bevarad förmåga att härma utgör den enda kvarvarande "nyckeln" till ett självständigt ätande (exempelvis vid Mb Alzheimer kvarstår ofta förmågan att härma relativt långt in i sjukdomsförloppet). Samtidigt kan personal vägleda och stödja så att den enskilde inte utsätter sig själv eller bordsgrannar för kränkningar under måltiden. Terapeutisk måltid kan också behövas till personer som primärt vägrar att bli guidade eller matade, men som accepterar matning förutsatt att de också ser personalen äta själva, alternativt när personer med demenshandikapp inte har ro att äta en hel måltid utan ständigt reser sig från bordet.

Utgångspunkten skall i alla sammanhang också vara att miljön är fri från störningsmoment, exempelvis skall personal under måltiden inte inleda diskning eller annat som stör måltiden eller stressar den enskilde.

Med hänvisning till ovanstående bör personal i äldreboenden sitta ner och äta vid varje måltid, detta eftersom flertalet boende har grava funktionshinder och behöver stöd och en positiv förebild i varje måltidssituation. **Beslut om denna insats fattas i samråd mellan boendechef och patientansvarig sjuksköterska, arbetsterapeut eller sjukgymnast.**

I hemtjänsten fattar utredare beslut om bistånd för terapeutisk måltid efter samråd med berörd personal och/eller ansvarig distriktssköterska/arbetsterapeut/sjukgymnast.

I båda situationerna skall beslutet och hur insatsen ska utformas dokumenteras i den enskildes journal enligt gällande lagstiftning.
